

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 286
Podgorica, 22.02.2019. godine

Na osnovu čl. 139, 140, 141, 143 i 144 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16 i 92/17) i čl. 18 i 116 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po prigovoru gospodina Borisa Raonića iz Podgorice, akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-2376 od 14.12.2018.g., direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. **Prihvata se prigovor** gospodina Borisa Raonića iz Podgorice, akt zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-2376 od 14.12.2018.g. i privrednom društvu „**Radio i Televizija Crna Gore**“ d.o.o. iz Podgorice, javnom emiteru opšteg televizijskog programa „**Prvi program Televizije Crne Gore**“ (TVCG1), izriče se upozorenje, kao upravno-nadzorna mjera **zbog kršenja** čl. 55 st. 6 i 56 st. 4 Zakona o elektronskim medijima, čl. 7, 8 stav 2, 11 st. 1 i 12 st. 3 Pravilnika o programskim standardima ("Sl. list Crne Gore", 35/11 i 07/16) i tačke 7.1. Odobrenja za emitovanje broj O-TV-J-01 od 25.01.2013. godine, prilikom emitovanja dana 05. decembra 2018. godine, u terminu od 20:08:50 do 20:20:27 sati (11 minuta 37 sekundi) priloga u spoljnopolitičkom magazinu „*Fokus*“, posvećenom Izraelu.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a. kršenja obaveze emitera da doprinosi nepristrasnom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu (član 55 stav 6 Zakona o elektronskim medijima i član 7 Pravilnika o programskim standardima).
 - b. kršenja obaveze medija da emitovanje radijskog ili televizijskog programa mora da ispunjava uslove da različiti pristupi i mišljenja moraju biti primjereno zastupljeni, kao i da mora podsticati nepristrasnost, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima (član 56 stav 4 Zakona o elektronskim medijima).
 - c. kršenja obaveze medija da se događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni (član 8 stav 2 Pravilnika o programskim standardima).
 - d. kršenja obaveze da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike (član 11 stav 1 Pravilnika o programskim standardima).
3. Privrednom društvu „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o., nalaže se da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TVCG1“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatim Odobrenjem za emitovanje.
4. Privredno društvo „Radio i Televizija Crna Gore“ d.o.o., dužno je da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u programu „TVCG1“, u spoljnopolitičkom magazinu „*Fokus*“ koja se emituje od 20:00 sati, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je javnom emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ upozorenje zbog propuštanja da u svom spoljnopolitičkom magazinu 'Fokus' doprinose nepristrasnom informisanju javnosti, kao i zbog kršenja obaveze da

različiti pristupi i mišljenja budu profesionalno i korektno zastupljenim, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima. Upozorenje je izrečeno po prigovoru u vezi sa prilogom posvećenom Izraelu, a emitovanom 05. decembra 2018. godine u spoljnopolitičkom magazinu 'Fokus'.

5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 14. decembra 2018. godine, Agenciji za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) dostavljen je prigovor gospodina Borisa Raonića, na rad privrednog društva „Radio i Televizija Crne Gore“ d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), u okviru televizijskog programa „TVCG1“.

Prigovor se odnosi na prilog u spoljnopolitičkom magazinu „Fokus“, emitovanom 05. decembra 2018. godine, sa početkom u 20:00 sati. Predmetni prilog je bio posvećen boravku u Izraelu spoljnopolitičkih novinara i urednika iz Srbije i Crne Gore, organizovanom povodom obilježavanja 70 godina postojanja te države.

Po mišljenju podnosioca prigovora „...autorka emisije 'Fokus' emitovane 05.12.2018.g., grubo je prekršila programske standarde i principe tačnosti, objektivnosti, provjeravanje činjenica, kredibiliteta, pravednosti i uravnoteženosti izvještavanja, ...emisija je urađena kao propaganda Izraela bez druge strane i bez pokušaja da se druga strana predstavi, ...autorka nije ukazala na brojne izvještaje relevantnih međunarodnih organizacija“.

Kako se navodi u prigovoru „...TVCG se dala u propagiranja koja vrši Izrael“, kao i da je to „potpuno neprihvatljivo za javni servis koji mora da teži istini i objektivnom izbalansiranom izvještavanju“.

Polazeći od navedenog prigovora, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima i Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: Pravilnik).

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije izvršio je uvid u snimak emitovanog programskog sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 18.12.2018. godine (akt broj 05-2376/1 od 18.12.2018. god.).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona o elektronskim medijima i članom 111 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-1, Agencija je emiteru dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-2376/2 od 19.12.2018. god.).

Emiter u ostavljenom roku nije dostavio izjašnjenje.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru, kao i uvida u snimak emitovanog programskog sadržaja, Agencija konstatuje sljedeće:

1. Emiter je, dana 05. decembra 2018. godine, u spoljnopolitičkom magazinu „Fokus“ u terminu od 20:08:50 do 20:20:27 sati (11 minuta 37 sekundi), emitovao prilog u kojem se prenose detalji boravka spoljnopolitičkih novinara i urednika iz Srbije i Crne Gore u Izraelu, organizovanog od strane Ambasade Izraela za Srbiju i Crnu Goru, povodom obilježavanja 70 godina postojanja te države.

U nastavku su dati transkripti pojedinih segmenata emitovanog programskog sadržaja.

Najava priloga: „Natif Hasera je malo izraelsko selo na samoj granici Gaze. Već osamnaest godina, takoreći, na prvoj liniji fronta, doduše, neobjavljenog rata, živi nešto više od 800 stanovnika. Njihove kuće, školu, društvene prostorije, zemlju, od Hamasa dijeli samo veliki betonski zid. Iako je na ovo selo i njegovu okolinu prije nepun mjesec palo nekoliko desetina raketa i granata koje je iz pojasa Gaze ispalio Hamas, život ovdje, kako smo se i sami uvjerali, ide svojim tokom. Ovdášnji Izraelci ne namjeravaju da napuste ovo mjesto. Priznaju samo riječ mir i poručuju da je upravo on najpotrebniji svim akterima.“

Nakon uvodnog dijela, emitovan je snimak sa mještankom Hilom Fenalon koja navodi da je mjesto sadašnjeg skloništa od bombi nekada bilo dječje igralište. Od 2011. godine je, kako kaže, ispaljeno preko pet hiljada raketa na to područje, troje ljudi je poginulo a više njih povrijeđeno. Tokom

razgovora, ona pokazuje ostatke improvizovanih raketa Hamasa i govori o tome kako su se česti raketni napadi odrazili na djecu i njihovo odrastanje. Govoreći o aktuelnim prilikama u zemlji, mještanika rješenje trenutne situacije vidi u tome da Hamas ne bude zvanični zastupnik Palestinaca.

U nastavku su prikazani mozaici napravljeni od ofarbanih kamenčića, svaki sa mirovnom porukom, sa pozivom na mir na arapskom i hebrejskom jeziku. Prikazan je i granični prelaz na tromeđi Izraela, Egipta i pojasa Gaze, gdje se pod strogim kontrolama odvija razmjena robe.

Voditeljka: „U Gazu ide sve za čime se iskaže potreba osim, naravno, oružja. Izraelci preko ovog prelaza dozvoljavaju da u Gazu ide i cement, čelične cijevi, iako svjesni da se to može upotrijebiti protiv njih za gradnju podzemnih tunela ili izradu improvizovanih raketa.“

U toku trajanja priloga emitovana je izjava Amiša Akeda, šefa prelaza Kerem Šalom.

Amiš Aked: „Naša misija je da služimo civilnom stanovništvu... (prim.aut.: tehnički prekid 20:13:15-20:13:17) ...ali istovremeno da spriječimo bilo kakvo dejstvo terorista. Ovdje nema nikakvog povjerenja između dvije strane. Kad god na arapskom razgovaram sa mojim kolegama sa druge strane granice u Gazi, kažem im istinu i nikad ih ne blefiram, ali im svakako naglasim da im ništa ne vjerujem, jednako kao što ni oni ne vjeruju meni.“

Voditeljka: „I dok je na jugu glavna prijatnja Hamas, situacija na sjeveru prividno je mirnija. Izraelci se ovdje suočavaju sa prijatnjama koje im prvenstveno stvara Hezbolah, ali i niz manjih islamskih grupa i pobunjenika. U djelovanju svih tih grupa koje su usmjerene protiv Izraela, kako zvaničnici, tako i stručnjaci iz oblasti bezbjednosti Izraela prepoznaju uticaj Irana za koga kažu da je ubjedljivo najjači i najopasniji neprijatelj jevrejske države.“

U nastavku je emitovan razgovor sa potpukovnicom izraelske vojske u penziji, Sarit Zahavi, koja objašnjava istorijat sukoba na području Galileje prema Libanu i Golenske visoravni prema Siriji.

Voditeljka: „Dok nas vodi uz granicu i pokazuje nekadašnje položaje, osmatračnice i na vidikovcima koji su danas turistička atrakcija što je posjećuju gosti iz cijelog svijeta, Sarit Zahavi bez straha staje na samo nekoliko stotina metara od položaja Hezbolaha... (prim.aut.: tehnički prekid 20:16:35-20:16:38). Zahavi je 15 godina služila u obavještajnim službama... (prim.aut.: tehnički prekid 20:16:41-20:16:44) ...uz to je i majka petoro djece. Inače, sukobi prvenstveno sa Hamasom... (prim.aut.: tehnički prekid 20:17:12-20:17:14) ...trenutno je glavna politička tema u Izraelu oko koje se vrti sudbina Vlade... (prim-aut.: tehnički prekid 20:17:17-20:17:21) ...u Izraelu napustila konzervativna partija ministra odbrane Libermana koji je dao ostavku jer smatra da Vlada nije dala pravi odgovor na poslednje napade Hamasa na Izraelce u pojasu Gaze.“

U nastavku je emitovana izjava Odeda Forera, poslanika Kineseta, koji govori o mogućnosti održavanja prijevremenih izbora ali i izazovima sa kojima se država susrijeće.

Nakon emitovane izjave, voditeljka objašnjava način funkcionisanja izraelskog parlamenta. Takođe ističe da je tokom posjete Izraelu razgovarano i sa zvaničnicima iz tamošnjeg Ministarstva vanjskih poslova, te da je iza zatvorenih vrata bilo riječi i o odnosima u regionu zapadnog Balkana.

Emitovan je i dio priloga koji se odnosi na posjetu Jerusalimu, kao i izjava predstavnika izraelske policije koji govori o bezbjednosnim mjerama koje njegova služba preduzima s ciljem zaštite tamošnjeg stanovništva.

Voditeljka: „Bila je ovo prilika da spoljnopolitički novinari i urednici iz Srbije i Crne Gore upoznaju donekle Izrael, a sve povodom 70 godina postojanja te države. Organizator puta bila je Ambasada Izraela za Srbiju i Crnu Goru.“

2. Članom 55 st. 6 Zakona i članom 7 Pravilnika propisano je da je emiter dužan da doprinosi slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu.
3. Zakonom, u čl. 56 st. 4, propisano je da emitovanje radijskog ili televizijskog programa mora da ispunjava sljedeće uslove:
 - 1) događaji se moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja moraju biti primjereno zastupljeni;
 - 2) vijesti moraju istinito i korektno predočiti činjenice i događaje, moraju biti nepristrasne i profesionalno korektne;
 - 3) mišljenja i komentari moraju biti odvojeni i njihov izvor ili autor prepoznatljiv;
 - 4) mora se podsticati nepristrasnost, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima.
4. Članom 8 st. 2 Pravilnika propisano je da se događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i

mišljenja moraju biti profesionalno i korektno zastupljeni.

5. Članom 11 stav 1 Pravilnika je propisano da programski sadržaji, a naročito informativno-politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike
6. Polazeći od prava na slobodu izražavanja i uređivačku autonomiju, mediji su slobodni da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, a da pri tome ne prekrše propise, kao i da u skladu sa svojom uređivačkom politikom, komentarišu pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu pri čemu moraju voditi računa o normama propisanim Zakonom i Pravilnikom.
7. Emitovani prilog prenosi utiske i informacije dobijene u toku boravka u Izraelu spoljnopolitičkih novinara i urednika iz Srbije i Crne Gore, povodom obilježavanja 70 godina postojanja te države. Ta godišnjica se može smatrati događajem od interesa za javnost, pa samim tim i prilog posvećen stanju i izazovima sa kojima se Izrael suočava na političkom, ekonomskom ili bezbjedonosnom planu.
8. Prilog se u cjelini sastoji od prikaza stanja i stavova predstavnika izraelske strane (mještanka Hila Fenalon iz sela Natif Hasera u blizini granice sa Gazom, šef graničnog prelaza na tromedi Egipt-Izrael-Gaza „Kerem Šalom“ – g. Amiš Akeda, potpukovnica izraelske vojske u penziji gđa. Sarit Zahavi) u vezi sa aktuelnim i višegodišnjim problemima izazvanim odnosom prema Gazi (na jugu) ili sjevernim susjedima Izraela. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera i autora priloga da prenese stavove svojih sagovornika u odnosu na situaciju sa pojasom Gaze (mogućnost prometa roba preko prelaza „Kerem Šalom“, opredijeljenost stanovništva za ostanak u graničnom pojasu prema Gazi bez obzira na opasnost od raketnih napada), ili odnosu prema Hamasu (da ne treba da bude predstavnik Palestinaca), Hezbolahu, Iranu itd., ne može se naći opravdanje za potpuno odsustvo stavova predstavnika Gaze ili njenog stanovništva, predstavnika Hamasa ili drugih pomenutih organizacija. Činjenica da je posjetu organizovala izraelska strana (pa time i susrete sa sagovornicima i mjesta koja će novinari posjetiti) ukazuje na moguću pristrasnost imajući u vidu opredjeljenje da se u prilogu ne prenese bilo koji alternativni stav u odnosu na stavove koje je iznijela izraelska strana.

Da je prilog zahtijevao veći stepen nepristrasnosti posebno ukazuje činjenica da je pitanje položaja i stanja u i oko pojasa Gaze vrlo kontroverzno pitanje oko kojeg postoje različiti, često vrlo suprotstavljeni, stavovi predstavnika različitih država i međunarodnih organizacija.

Upravo zbog takve situacije, autorka je propustila da na uravnoteženiji način prikaže situaciju vezanu za pojas Gaze kao nešto što značajno određuje političku i bezbjedonosnu sliku Izraela.

Uvažavajući činjenicu da su emiter i autorka imali ograničene mogućnosti pribavljanja stavova predstavnika ili stanovnika Gaze, ne može se opravdati izostanak primjene drugih uređivačkih tehnika koje bi omogućile kompletiranje slike sa stavovima i druge strane. Podnosilac prigovora opravdano navodi da su to mogli biti ranije objavljeni i lako dostupni stavovi predstavnika Hamasa, palestinskih organa ili nekih međunarodnih organizacija (prvenstveno Ujedinjenih nacija).

Izostankom takvih stavova ili bar pokušaja da se oni obezbijede, emiter nije doprinio da različiti pristupi i mišljenja budu profesionalno i korektno zastupljeni, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima.

9. Autor ili reporter ima pravo da iznese svoj stav ili mišljenje o nekom pitanju (npr. mogućnost prometa roba ka i iz Gaze i efekti koje to ima na stanovništvo na različitim stranama granice). Ipak, s obzirom na značajnu suprotstavljenost stavova i ocjena tog stanja, alternativna stanovišta / stavovi trebala su da budu predstavljena u istom ili seriji programskih sadržaja kao cjelini. Kako je predmetni prilog bio izolovan sadržaj povodom godišnjice postojanja Izraela, propuštena je prilika da se u njemu daju alternativna tj. drugačija mišljenja ili stavovi.
10. Emiter je posebno bio obavezan da vodi računa o obezbjeđivanju neophodne nepristrasnosti jer je predmetni prilog emitovan u okviru informativno-političkog programa za koje gledaoci, uobičajeno, imaju veći stepen očekivanja kad je u pitanju pružanje uravnoteženih, objektivnih i nepristrasnih informacija. Pri tome treba imati u vidu da emiter i autor/reporter ima pravo da u svojim sadržajima iznese stavove koji mogu predstavljati kritiku ili podršku pojedine politike ili mjere neke države ili organizacije. Ono što je važno je da obezbijedi da se, na odgovarajući način, predstave i alternativni stavovi o istom pitanju. Posebno je važno da, ako se na račun bilo koje osobe ili organizacije iznose negativne konotacije, treba im pružiti priliku da učestvuju u programu ili da komentarišu date navode.

11. Prilog je zasnovan na posjeti koju je organizovala Ambasada Izraela za Srbiju i Crnu Goru (informacija o tome je data na kraju priloga: „Bila je ovo prilika da spoljnopolitički novinari i urednici iz Srbije i Crne Gore upoznaju donekle Izrael, a sve povodom 70 godina postojanja te države. Organizator puta bila je Ambasada Izraela za Srbiju i Crnu Goru.“). Emiteri imaju pravo i slobodu da, u saradnji i uz podršku, različitih subjekata obezbijede resurse i/ili uslove (npr. organizacija puta za novinare ili novinarske ekipe) za proizvodnju priloga koji su fokusirani na aktuelne teme i događaje u zemlji i inostranstvu. Informacija o postojanju takve saradnje ili podrške mora biti jasno naznačena, posebno ako se imaju u vidu informativno-politički i programi o tekućim događajima, u koje spada i emisija „Fokus“. U ovom slučaju emiter je informaciju o tome naveo na kraju priloga i time jasno predočio, mogući, interes koji može dovesti u pitanje pristrasnost programa.
12. U odsustvu izjašnjenja emitera, a na osnovu informacija pruženih u samom prilogu, ne može se zaključiti na koji način je Ambasada Izraela za Srbiju i Crnu Goru učestvovala u organizaciji puta za „spoljnopolitičke novinare i urednike iz Srbije i Crne Gore“. Da li je to uključivalo određene finansijske izdatke vezane za pokriće troškova smještaja i putovanja novinara do i unutar Izraela ili pomoć u vezi sa organizovanjem posjeta različitim lokacijama i susreta sa različitim, unaprijed određenim sagovornicima. Ukoliko se radilo o bilo kakvom finansijskom izdatku, moglo bi se zaključiti da je na taj način Ambasada bila sponzor ovog sadržaja, te da joj je bio cilj da promoviše svoju državu, njene stavove i politike. Osim što bi to bilo direktno kršenje člana 95 stav 5 Zakona, kojim je propisano da vijesti i informativni program ne smiju biti sponzorisani, to bi ostavilo prostor za neprimjeren uticaj sponzora na sadržaj, odnosno uredničku nezavisnost emitera (što je suprotno stavu 1 istog člana Zakona).

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tač. 7.1 izdatih odobrenja za emitovanje br. O-TV-J-1 od 25.01.2013. godine i članu 5 Pravilnika, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da emiter nije doprinio nepristrasnom informisanju javnosti, na pravičan i izbalansiran način, niti je obezbijedio da različiti pristupi i mišljenja budu primjereno, profesionalno i korektno zastupljeni, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima. Time je prekršio čl. 55 st. 6 i 56 st. 4 Zakona i čl. 8 st. 2 i čl. 11 st. 1 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 139, 140, 141, 143 i 144. Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TVCG1“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatim odobrenjima za emitovanje.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu, u okviru informativne emisije „Fokus“ u 20:00 časova.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Savjet „Radio i Televizija Crne Gore“, predsjednik
- „Radio i Televizija Crne Gore“ d.o.o., izvršni direktor
- „Televizija Crne Gore“, direktor
- Podnosilac prigovora
- Arhiva

DIREKTOR
Abaz Džalić

